

Koin

Asiakastietolakipaketin keskeiset lakimuutokset

Tuomas Meriruoho

to

Uusi asiakastietolaki (784/2021)

- Edellytykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönotolle sosiaalihuollossa (sosiaalihuollon liittymisvelvollisuus).
- EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämät välttämättömät muutokset sote-tiedonhallinnan säännöksiin.
- Kansalaisen hyvinvointitietojen tallentaminen Omatietovarantoon.
- Ks. [HE 212/2020](#), [PeVL 4/2021](#), [StVM 11/2021](#)
- Laki voimaan 1.11.2021. Siirtymäajoista kattavasti säännelty asiakastietolain 52 §:ssä.

Luovutuslupa,
suostumus ja kielto

Kan
ta

Yleisesti asiakastietolain tahdonilmaisuiista

- Lain soveltamisala:
 - Asiakastiedon ja hyvinvointitiedon sähköinen käsittely sote-palveluiden järjestämisen ja tuottamisen käyttötarkoituksissa.
- Soveltamisalasta johtuvat rajaukset:
 - Sähköinen käsittely: Käsittelyn perusteena tietoteknisesti varmistettu asiakas- tai hoitosuhde tai muu lakiin perustuva oikeus.

luovutuksen edellytyksenä

- Terveydenhuollon potilastietoja saa luovuttaa Kanta-palveluista toiselle terveydenhuollon palvelunantajalle asiakkaan terveydenhuollon järjestämiseksi, tuottamiseksi ja toteuttamiseksi.
- Luovutus edellyttää asiakkaan antamaa luovutuslupaa tai muuta luovutuksen oikeuttavassa laissa säädettyä perustetta.
- Toimialan sisäisen *luovutuksen* käsittelyperusteena on laki, jota luovutuslupa täydentää (suojatoimi).
- Luovutuslupa vastaa vaikutuksiltaan nykyistä terveydenhuollon Kanta-luovutuksissa käytettävää laajaa suostumusta. Luovutuslupa tulee asiakastietolain voimaantullessa käyttöön terveydenhuollossa.
- Luovutuslupa on voimassa ja sen voi peruuttaa.

Toimialan sisäisen luovutuksen muita edellytyksiä

- Asiakkaan informointi ennen luovuttamista (16 §, 20 §).
- Hoitosuhteen olemassaolon tietotekninen varmistaminen potilaan ja luovutuspyynnön esittäjän välillä.
- Asiakas ei ole kieltänyt tietojensa luovuttamista 18 §:n mukaisesti.
- Luovutus laissa säädetyllä perusteella (esim. potilaslain 13 §:n 3 mom. kohta 3 mukainen ”hätätilahaku”).

Suostumus sosiaali- ja terveydenhuollon välisen luovutuksen perusteena

- Potilastietojen luovuttaminen sosiaalihuollon palvelunantajalle sosiaalihuollon järjestämiseksi, tuottamiseksi ja toteuttamiseksi potilaan antaman **suostumuksen perusteella**.
- Suostumuksen edellytyksistä säädetty tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa (yksilöity suostumus). Suostumus luovutuksen oikeusperuste. Käsittely edellyttää mainittua tehtävää.

luovuttaminen Kanta-palveluiden välityksellä

- Potilaalla on oikeus kieltää rekisterinpitäjää luovuttamasta häntä koskevia potilastietoja toiseen terveydenhuollon rekisteriin tai toiselle terveydenhuollon rekisterinpitäjälle.
- Kiellon kohdentaminen (esim. kaikkeen potilastietoon tai yksittäiseen palvelutapahtumaan). Kaikkeen tietoon kohdistuvaa kieltoa (laaja luovutuskielto) sovelletaan viimeistään 1.1.2024.

Reseptilain muutokset lyhyesti

- Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta (786/2021).
- Tavoitteena päivittää reseptilaki tietosuoja-asetuksen mukaiseksi.
- Reseptiarkistosta luopuminen ja sen poistaminen lain tasolta.
- Lääkemääräysten luovutusperuste (tietojen hakeminen Reseptikeskuksesta):
Luovutukset perustuvat lakiin ja potilaalla on kiello-oikeus, jolla hän voi kieltää tai rajata tietojensa luovuttamista. Ei suostumusta.

Kiitos!

Tuomas Meriruoho

Juristi

Kela, tietopalvelut

kanta.fi @kantapalvelut